

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **H.**, so sídlom v K., IČO: X., zastúpeného JUDr. Z., advokátkou so sídlom v H., proti žalovanej **S.**, bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. P., advokátom so sídlom v H., **o určenie neúčinnosti darovacej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7 C 1137/1998, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2008 sp. zn. 9 Co 70/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2008 sp. zn. 9 Co 70/2007 **z r u š u j e**

- a) vo výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený tak, že darovacia zmluva uzavretá 18. decembra 1997, ktorou darca M. previedol na obdarovanú S. nehnuteľnosti v katastrálnom území Humenné zapísané na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m² a rodinný dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X., je voči žalobcovi právne neúčinná,
- b) vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) domáhal určenia, že je voči nemu právne neúčinná darovacia zmluva uzavretá 18. decembra 1997, ktorou darca M. (starý otec žalovanej) previedol na obdarovanú S. (žalovanú) nehnuteľnosti v katastrálnom území Humenné zapísané na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m² a rodinný dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X. (ďalej len „darovacia zmluva“).

Okresný súd Humenné rozsudkom zo 4. júna 2007 č.k. 7 C 1137/1998-452 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej do 15 dní náhradu trov konania. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že M. bol rozsudkom Okresného súdu Humenné z 12. júla 1995 sp. zn. 11 C 1081/1994 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 1996 sp. zn. 12 Co 506/1995 zaviazaný zaplatiť žalobcovi 813 120 Sk s príslušenstvom. Tvrdenie žalobcu, že darovacou zmluvou došlo k ukráteniu uspokojenia tejto jeho pohľadávky (§ 42a OZ) nebolo preukázané, lebo M. mal aj ďalší majetok, z ktorého môže byť pohľadávka uspokojená. Žalobu o určenie neúčinnosti darovacej zmluvy z tohto dôvodu zamietol. V časti, ktorou sa žalobca domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť strpieť vedenie exekúcie na darované nehnuteľnosti za účelom uspokojenia uvedenej pohľadávky, súd prvého stupňa zamietnutie žaloby neodôvodnil. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. marca 2008 sp. zn. 9 Co 70/2007 pripustil späťvzatie žaloby v časti o uloženie povinnosti žalovanej strpieť, aby žalobca pre svoju pohľadávku 813 120 Sk viedol exekúciu na nehnuteľnosti nadobudnuté žalovanou darovacou zmluvou; v tejto časti zrušil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa a konanie zastavil. V zostávajúcej (zamietajúcej) časti zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že darovacia zmluva je voči žalovanému právne neúčinná. Odvolací súd zohľadnil, že k uzavretiu darovacej zmluvy došlo bezprostredne po tom, ako žalobca 23. októbra 1997 vyzval M., aby mu zaplatil prisúdenú sumu. Odvolací súd sa neuspokojil s tvrdením žalovanej, že nemala vedomosť o pohľadávke veriteľa voči M. (§ 42a ods. 2 veta druhá OZ) a pristúpil k skúmaniu, či darovacou zmluvou došlo k faktickému ukráteniu veriteľa. Zistil, že v čase uzavretia darovacej zmluvy bol darca vlastníkom darovaných nehnuteľností a bol tiež v spoluvlastníckom podiele 4/12 spoluvlastníkom parcely č. X. vo výmere X. m² zapísanej na liste vlastníctva č. X. pre katastrálne územie Humenné (ďalej len „parcela“); hodnotu ostatných nehnuteľností M. nepovažoval v danom prípade pre rozhodnutie za významnú. Pri výsluchu na odvolacom súde znalec znížil ním skôr vyčíslenú všeobecnú hodnotu 1 m² parcely v rozhodujúcom čase o mieru inflácie za obdobie od uzavretia darovacej zmluvy do vyhotovenia znaleckého posudku a všeobecnú hodnotu podielu M. na parcele (4/12) určil vo výške 698 460 Sk (263,13 Sk/1 m²), čo predstavuje 28,2 % z pôvodne určenej hodnoty. Takto ustálenú všeobecnú hodnotu považoval odvolací súd za trhovú cenu, za ktorú sa obdobné pozemky predávali v danom mieste a čase.

Zohľadniac túto (v porovnaní so súdom prvého stupňa nižšiu) všeobecnú hodnotu parcely dospel k odlišnému záveru ako súd prvého stupňa, že pri zistenej (nižšej) hodnote zvyšného majetku M. v čase uzavretia darovacej zmluvy došlo darovaním nehnuteľností žalovanej k faktickému ukráteniu žalobcu ako veriteľa, lebo po darovaní nehnuteľností žalovanej už nemá možnosť uspokojiť svoju pohľadávku v celom rozsahu z majetku vo vlastníctve dlžníka. V dôsledku toho zmenil zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa právnej neúčinnosti darovacej zmluvy a žalobe v tejto časti vyhovel. Žalobca v priebehu odvolacieho konania vzal späť žalobu o uloženie povinnosti žalovanej strpieť, aby žalobca pre svoju pohľadávku viedol exekúciu na nehnuteľnosti, ktoré žalovaná nadobudla darovacou zmluvou, preto odvolací súd podľa § 220 O.s.p. v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Výrok o trovách konania odôvodnil poukazom na § 224 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Tento rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním. Uviedla, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Navrhla dovolaciemu súdu, aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Odvolaciemu súdu vytkla, že sa bez primeraného doplnenia alebo zopakovania dokazovania odchýlil od skutkových zistení súdu prvého stupňa a iba na základe vlastnej úvahy dospel k záveru o podstatne nižšej všeobecnej hodnote parcely v spoluvlastníckom podiele 4/12; v nadväznosti na to dospel k záveru, že darovacia zmluva ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu. Tento záver odvolacieho súdu nie je správny, lebo hodnota spoluvlastníckeho podielu darcu na parcele spolu s hodnotou ďalších nehnuteľností v jeho vlastníctve postačuje „pokryť“ pohľadávku žalobcu. Žalobca by nebol ukrátený ani v prípade, že by jeho neuspokojená pohľadávka bola vyššia.

Žalobca vo vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť, lebo smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dôvody uvádzané v dovolaní neobstoja, pretože odvolací súd dokazovanie zopakoval a doplnil (oboznámením listinných dôkazov, výsluchom svedkyne V. a výsluchom znalca).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241

ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

1. Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd zaoberal najskôr otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žalovaná vady konania v zmysle § 237 O.s.p. netvrdila a žiadna z týchto väd v dovolacom konaní nevyšla najavo.

2. Povinnosť dovolacieho súdu skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní zaťaženom procesnou vadou, nie je daná len vo vzťahu k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p., ale tiež vo vzťahu k procesným vadám inej závažnej povahy (tzv. iným vadám), pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Pokiaľ je dovolanie procesne prípustné, je vada tejto povahy dôvodom, pre ktorý dovolací súd zruší rozsudok odvolacieho súdu.

Dovolateľka odvolaciemu súdu vyčítala, že konanie zaťažil procesnou vadou tejto povahy. Došlo k nej tým, že odvolací súd sa odchyľil od skutkových zistení súdu prvého stupňa bez

toho, aby v potrebnom rozsahu zopakoval vykonanie dôkazov na odvolacom pojednávaní.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že v porovnaní so súdom prvého stupňa došiel k odlišným (opačným) skutkovým zisteniam o tom, čo bolo pre posúdenie veci rozhodujúce – či darovacou zmluvou došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa (žalobcu). Pokiaľ súd prvého stupňa na základe ním obstaraných skutkových podkladov vychádzal z toho, že dlžník (darca): a/ bol spoluvlastníkom parcely v podiele 8/12, pričom b/ hodnota 1 m² parcely je 933,12 Sk, odvolací súd došiel k zisteniu, že dlžník (darca): a/ bol spoluvlastníkom parcely v podiele (iba) 4/12 a b/ hodnota 1 m² bola (iba) 263,13 Sk. Z tohto rámca odlišných skutkových zistení odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa došiel k právnomu záveru o splnení podmienok podľa § 42a ods. 2 OZ a so zreteľom na to vyslovil, že darovacia zmluva je voči žalobcovi právne neúčinná.

Z ustanovenia § 213 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 15. októbra 2008 vyplýva, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa (s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4). V zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. v uvedenom znení ak nie sú skutkové zistenia súdu prvého stupňa správne (a odvolací súd v danom prípade zjavne nepovažoval zistenia súdu prvého stupňa za úplné a správne), treba v odvolacom konaní dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakovať. Pokiaľ rozhodujúcim pre posúdenie veci bolo zistenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu darcu (dlžníka) na parcele a peňažné vyjadrenie hodnoty tohto podielu, treba – vychádzajúc zo zápisníc z pojednávaní pred odvolacím súdom 12. decembra 2007, 12. februára 2008 a 11. marca 2008 (č.l. 481, č.l. 511 - 515, č.l. 542 - 544 spisu) – konštatovať, že odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu nezopakoval. Dokazovanie listinnými dôkazmi, aj na základe ktorých odvolací súd došiel ku skutkovým zisteniam tvoriacim podklad pre zmeňujúce rozhodnutie, nebolo vykonané v súlade s § 129 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia sa dôkaz listinou vykoná tak, že predseda senátu na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah. Ako vyplýva z úvodu zápisnice na č.l. 511 spisu, viaceré listiny (obsahujúce aj údaje o výške spoluvlastníckych podielov a údaje významné z hľadiska určenia všeobecnej ceny nehnuteľností) tu boli síce predsedom senátu oboznámené, nie však pri dokazovaní vykonanom odvolacím súdom, ale iba v rámci prednesu správy predsedu senátu o doterajšom priebehu konania. Podanie takejto správy (§ 215 O.s.p.) nie je však dokazovaním. Zopakovaním dokazovania v potrebnom rozsahu nie je ani vyjadrenie sa jednotlivých účastníkov konania a ich zástupcov k veci na odvolacom pojednávaní. So zreteľom na to došiel odvolací súd k záveru, že odvolací súd

napriek tomu, že na odvolacom pojednávaní vypočul znalca a svedkyňu, z procesného hľadiska nemal rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Jeho skutkové a právne závery treba z tohto procesného aspektu považovať zatiaľ za predčasné; dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie posudzovať správnosť týchto záverov odvolacieho súdu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolateľka opodstatnene vytýka odvolaciemu súdu, že konanie zaťažil tzv. inou procesnou vadou.

3. Pokiaľ dovolateľka namieta, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Z uvedených dôvodov (viď 2.) Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b O.s.p. a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. júla 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Kludia Vrauková